

Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi
Bursa Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Philosophy

Araştırma Makalesi | Research Article
Kaygi, 20 (2), 581-627.

Makale Geliş | Received: 18.06.2021
Makale Kabul | Accepted: 12.07.2021
Yayın Tarihi | Publication Date: 15.09.2021
DOI: 10.20981/kaygi.954115

Caner ÇİÇEKDAĞI

Doç. Dr. | Assoc. Prof. Dr.
Artvin Çoruh Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Artvin, TR
Artvin Çoruh University, Faculty of Science and Letters, Philosophy Department, Artvin, TR
ORCID: 0000-0001-6138-363X
ccicekdagi@artvin.edu.tr

İlk Bakışta Felsefe Bölümlerimizin ve “Felsefe Bilim Alanı” ile İlişkili Öğretim Üyelerimizin Profili

Öz: Empirik bir yanı da olan bu çalışmada Türkiye’deki Üniversitelerdeki tüm felsefe bölümleri ile felsefe programı ve/veya felsefe bilim alanıyla ilişkisi bağlamındaki öğretim üyeleri ele alınmıştır. “YÖK Akademik”, “YÖK Atlas” internet siteleri ve Üniversitelerin kurumsal internet sitelerinde yer alan verilerle ilgili bir zaman aralığında erişilerek değerlendirilmesi yöntemiyle bir takım sayısal sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla amaçlanan Türkiye’deki üniversitelerde şu an bir felsefe programında ve/veya felsefe bilim alanında olan öğretim üyelerinin aldıkları eğitim derecelerindeki alanlarının felsefeyle olan ilişkisini açığa çıkarmaktır. Bu çalışmanın erişim tarihi içinde YÖK’ün kurumsal internet sitesindeki “üniversitelerimiz” başlığı altındaki verilerine göre devlet ve vakıf olmak üzere ülkemizde halen toplam 207 üniversite bulunmaktadır. Bu 207 üniversite içinde yine devlet ve vakıf olmak üzere toplam 69 üniversitede felsefe bölümü vardır. Felsefe bölümlerinin 62’si devlet üniversitelerinde olup bunların 56’sı öğrenci almaktayken 6’sı almamaktadır ve 7 felsefe bölümünde vakıf üniversitelerindedir. YÖK’ün ve Üniversitelerin verilerine göre 69 felsefe bölümünün “Profesör”, “Doçent” ve “Doktor Öğretim Üyesi” kadrosunda toplam 452 öğretim üyesi bulunmaktadır. Bahsettiğimiz kaynaklardan ulaşılabildiği kadarıyla bu öğretim üyelerinin lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerinin, yani eğitim geçmişlerinin ne kadar felsefeyle ilgili olduğu belirlenmiştir. Felsefe bölümü öğretim üyelerinin lisans-yüksek lisans-doktora derecelerini aldıkları eğitim alanları kişi sayısına göre en çok olandan en aza doğru sıralandığında ilk sırada felsefe, ikinci sırada ilahiyat, üçüncü sırada felsefe grubu eğitimi ve dördüncü sırada sosyoloji yer almaktadır. 69 felsefe bölümü ve 452 kadrolu felsefe bölümü öğretim üyesi olduğuna göre felsefe bölümü başına düşmesi gereken ortalama kadrolu öğretim üyesi sayısı 6,5 çıkmaktadır. En çok kadrolu öğretim üyesine sahip felsefe bölümü 19 kişiyle İstanbul Üniversitesi’dir. Öte yandan üniversitelerin felsefe programı dışındaki çeşitli programlarında veya farklı bölümlerinde bulunan felsefe bilim alanındaki öğretim üyesi sayısı toplam 116’dır. Bir fikir vermesi açısından felsefe bilim alanında olup felsefe dışındaki bir programda/bölümde kadrosu bulunan bu 116 öğretim üyesi de ayrıca değerlendirilmiştir. Felsefe alanındaki öğretim üyelerinin en fazla buldukları felsefe dışı bölümler ve buralardaki öğretim üyelerinin sayısına bakıldığında en fazla yığılmanın 34 kişiyle sosyoloji bölümlerinde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe Bölümü, Öğretim Üyesi, Üniversite, Felsefe Bilim Alanı, Kadrolu.

The Profile of Turkish Philosophy Departments and Faculty Members in Relation with “ScienceField of Philosophy” at a First Glance

Abstract: In this study, which has an empirical aspect, all philosophy departments in universities in Turkey and faculty members in the context of their relationship with the philosophy program and/or the philosophy science field are the subject. A number of numerical results have been reached by the method of evaluating the data on the “YÖK Akademik”, “YÖK Atlas” websites and the official websites of the universities in a certain time period. The aim of this is to reveal the relationship between the fields of education degrees received by faculty members who are currently in a philosophy program and/or have the philosophy science field at universities in Turkey, with philosophy. Within the access date of this study, there are still a total of 207 universities in our country, both state and foundation, according to the data under the heading “üniversitelerimiz” on the official website of YÖK. Among these 207 universities, there are philosophy departments in a total of 69 universities, including state and foundation universities. 62 of the philosophy departments are at state universities, while 56 of them admit students, 6 of them do not, and 7 philosophy departments are at foundation universities. According to the data of YÖK and the universities, there are a total of 452 faculty members in the "Professor", "Associate Professor" and "Assistant Professor" staff of 69 philosophy departments. As far as can be reached from the sources we mentioned, it has been determined how much the bachelor, master’s and doctorate degrees of these faculty members, in other words, their educational backgrounds are related to philosophy. When the fields of education in which the faculty members of the philosophy department have obtained their bachelor-master’s-doctorate degrees are ranked from the most to the least according to the number of people, philosophy is in the first place, theology is in the second place, philosophy group education is in the third place and sociology is in the fourth place. Since there are 69 philosophy departments and 452 tenured faculty members in philosophy departments, the average number of tenured faculty members per philosophy department is 6.5. The philosophy department with the highest number of tenured faculty members is Istanbul University with 19 people. On the other hand, the number of tenured faculty members in the philosophy science field in various programs or different departments of universities is 116. In order to give an idea, these 116 faculty members who are in the philosophy science field and have a tenure in a program/department other than philosophy were also evaluated. When we look at the non-philosophy departments where the faculty members in the philosophy science field are the most tenured and the number of faculty members in these departments, it is determined that the highest concentration is in the sociology departments with 34 people.

Keywords: Philosophy Member, Philosophy Department, University, Philosophy Science Field, Tenured.

Giriş

Malum olduğu üzere fizik, kimya, tıp, tarih, mühendislik veya edebiyat gibi belli bir bilim alanındaki bir bilim insanının geçmişindeki eğitim dereceleri ne kadar kendi bilim alanındaysa o bilim alanındaki uzmanlığı, yeterliliği ve deneyimi de o kadar nitelikli olacaktır. Bu durum özellikle doğa bilimleri ve teknik bilimler veya mühendislik bilimleri açısından daha önemliken sosyal bilimlerde daha az önemli

gibidir, çünkü sosyal bilimlerin arasında geçişlilik daha fazla görülmektedir. Kısa adı “ÜAK” olan Üniversitelerarası Kurul’un belirlediği doçentlik alanlarına yönelik bilimler sınıflamasında “Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler” temel alanı içine yerleştirilen felsefe bir “Bilim Alanı” olarak üniversitelerin felsefe programlarında felsefe dışındaki farklı bilim alanlarından çeşitli derecelerde eğitimlerini almış öğretim üyelerini ve/veya bilim insanlarını bünyesinde barındırmaktadır. Farklı bakış açılarının ve farklı bilimsel donanımların felsefeye bir zenginlik katacağı muhakkaktır ve fakat farklı disiplinlerden felsefeye gelen bu bilim insanlarının belli bir düzeyde felsefe bilgisine, felsefi donanıma ve bakış açısına sahip olmaları gerekliliği de vardır. Böyle bir gereklilik felsefe tarihinden bildiğimiz üzere geçmişte formel bir eğitimden geçmeden de kazanılmıştır hatta hala da kazanılabilir ancak günümüzün koşulları bunu giderek zorlaştırmıştır. Çünkü eğitimin profesyonelleşmesi felsefe eğitimi verecek öğretim elemanlarını belli ölçülerde felsefe formasyonuna sahip olmaya zorlamaktadır. Bu çalışmayla arzu edilen şey üniversitemizin edebiyat fakültelerinin felsefe bölümlerindeki kadrolu öğretim üyelerinin (felsefe hocalarının) geçmişlerindeki çeşitli eğitim derecelerinin ne ölçüde felsefeyle ilgili olduğunu görmek, “Felsefe Bilim Alanı” ile bağlarını açığa çıkarmaktır. Bunu yaparken ÜAK’ın doçentliğe yönelik olarak son belirlediği “Temel Alan” ve “Bilim Alanı” sınıflamalarına büyük oranda uyulmuştur (Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler 2021). Elbette sonuçta lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin tümünü edebiyat fakültelerinin felsefe bölümlerinde ve enstitülerin felsefe anabilim dallarında tamamlayanların daha nitelikli bir felsefeci olacağı varsayımına dayanan bir değerlendirme yanlış olacağı gibi felsefi bir donanım kazanmanın kolay olduğu ve bir aşamada alınan felsefe eğitiminin yeterli olacağı varsayımına dayanan bir değerlendirme de yanlış olacaktır. Bu durumu anlamaya yönelik bir okuyucuda ortaya konan sayısal sonuçlardan ilk bakışta bir fikir edinebilecektir ama bu çalışmaya ait araştırma verilerinin dışında başka verilere ihtiyaç olduğu açıktır. Öte yandan elde edilen nicel veriler çalışmanın asıl amacının dışında ve yanında başka bir takım değerlendirme yapma olanaklarını da

sağlayacaktır. Örneğin akademik ve bilimsel bir topluluk olarak Türkiye’deki felsefecilerin sayısı, bunların akademik unvanlara göre dağılımı, felsefe bölümü başına düşen ortalama öğretim üyesi, en fazla ve en az öğretim üyesi olan felsefe bölümleri görülebilecektir. Ayrıca doçent unvanını alıp da halen doçent kadrosunu alamayan öğretim üyeleri, üniversitelerin felsefe bölümlerinin dışındaki çeşitli bölümlerde istihdam edilen felsefecilerin sayısı ve alan dışı bu bölümlerin hangileri olduğu yine bu araştırmanın ve/veya çalışmanın diğer sonuçları olarak açığa çıkabilecektir.

Bu çalışmanın yöntemi nicel araştırma yöntemlerine oldukça yakın durmaktadır ama bir felsefe makalesinin sayısal verilere boğulması anlaşılabilirliğini oldukça bozacağı için ayrıntılı grafikler, tablolar ve istatistik bir takım veriler yerine değerlendirmeye esas olacağı kabul edilen daha basit sayısal sonuçlar kullanılmıştır. Sayısal verilerin elde edilmesinde kullanılan kaynaklardan ilki Yükseköğretim Kurulu’nun kısa adı “YÖK Akademik” olan yükseköğretimdeki kadrolu akademisyenlerin eğitim ve kurum geçmişlerinin öğrenilebileceği resmi bir internet arama motorudur. İkinci kaynak yine Yükseköğretim Kurulu’nun yüksek öğretim programlarına yönelik çeşitli bilgileri sunduğu kısa adı “YÖK Atlas” olan internet sitesinin “üniversitelerimiz” modülüdür. Bu ikisinin yanı sıra çapraz bir karşılaştırma yapmak amacıyla ilgili üniversitelerin kurumsal internet siteleri de kaynak olarak kullanılmıştır. Bu dijital kaynaklara öğretim üyelerinin kendilerinin ve/veya kurumlarının girdiği veriler Ocak-Mart 2021 tarihleri arasında derlenmiş, sınıflanmış, gruplanmış ve sayısal sonuçlar halinde ortaya konmuştur. Öğretim üyelerine ait çoğu bilgi kısa adı “YÖKSİS” olan yüksek öğretim bilgi sistemine kendi beyanlarıyla girildiği için bu çalışmada bir öğretim üyesinin “Felsefe Bilim Alanı” içinde sınıflandırılması da bu bilgiye göre olmuştur. Çalışmanın sorusu sayısal verilere dayanan bir araştırma yöntemiyle yanıtlanabileceği için teorik kaynak kullanımı zayıf kalmıştır. Araştırmanın evreni olarak Türkiye’deki üniversitelerin edebiyat fakültelerinin felsefe programları ile bu programlarda kadrolu olarak bulunan öğretim üyeleri, yani profesörleri,

doçentleri ve doktor öğretim üyeleri seçilmiştir. Ancak akademik personel içindeki öğretim üyeleri sınıfında profesörlük ve doçentlik sabit birer kadroyken yardımcı doçentlik sözleşmeli bir kadrodur. Eğitim Fakültelerinin “Felsefe Grubu Eğitimi” programları ÜAK tarafından belirlenen “Eğitim Bilimleri” temel alanı ve “Sosyal Bilimler” bilim alanı içinde olduğundan ve ağırlıklı olarak öğretmenlik mesleğine yönelik bir program izlediğinden bu programlar ile bu programlardaki kadrolu öğretim üyeleri araştırmanın evrenine alınmamıştır. Öte yandan felsefe programlarında kadrolu olarak bulunan akademik personelden öğretim görevlileri ve araştırma görevlileri araştırma evrenini çok genişleteceği için çalışmaya dâhil edilmemiştir. Buna rağmen bir felsefe programında kadrosu olmayan ama “YÖK Akademik” arama motorunda bilim alanı “Felsefe” yazan öğretim üyeleri çapraz bir değerlendirmeye alınarak evren genişletilmiştir. Araştırma evrenini genişleten bu grup, akademiye felsefecilerin felsefe dışındaki hangi bölümlerde istihdam edilebileceğini göstermiş olacaktır. Elbette felsefe bölümlerindeki kadın akademisyenlerin ve felsefe öğrencilerinin de bu araştırmanın konusu yapılmaması önemli bir eksiklik olarak görülebilir ancak evrenin bu kadar geniş alınması bir makale çalışmasını aşacaktır.

Üniversitelerdeki öğretim üyeleri birbirinin yerine geçecek şekilde kendilerini “Öğretim Üyesi”, “Akademisyen” ve/veya “Bilim İnsanı” hatta “Felsefeci” olarak tanımladığı ve adlandırdığı için bu terimlerden bazıları çalışmada yer yer eş anlamlı olacak şekilde kullanılmıştır. Üniversitelerin fen-edebiyat fakültelerinin, edebiyat fakültelerinin, beşeri bilimler fakültelerinin, insan bilimleri fakültelerinin ve sosyal bilimler fakültelerinin yerine geçmek üzere sadece “Edebiyat Fakültesi” terimi kullanılmıştır. Yine “Felsefe Programı” ve “Felsefe Bölümü” terimleri ile “Bilim Dalı” ve “Bilim Alanı” terimleri arasında fazla ayrım gözetilmeyerek birbirinin yerine kullanılmıştır. “Eğitim Derecesi” terimi lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimleri için kullanılmıştır ve edebiyat fakültelerinin felsefe bölümleri ile lisansüstü eğitim enstitülerinin felsefe anabilim dallarından mezun olanlarına eğitim geçmişi için “Felsefe” terimini kullanmak tercih

edilmiştir. Böylece “Eğitim Geçmişi” terimi daha geniş biçimde eğitim alınan alanları ve/veya dereceleri anlatmak üzere kullanılmıştır. Bu çalışmanın evreninde de geçen lisans eğitim derecelerini fakülteler, yüksek lisans ve doktora eğitim derecelerini enstitüler kazandırmaktadır. Örneğin “Felsefe” doktorası ve “Felsefe ve Din Bilimleri” doktorası üniversitelerin sosyal bilimler enstitülerinde veya lisansüstü eğitim enstitülerinde birbirinden ayrı anabilim dalı olmasına rağmen aynı enstitüler tarafından verilmektedir. Bu ayrımı gösterebilmek amacıyla ilahiyat fakültelerinin “Temel İslam Bilimleri”, “Felsefe ve Din Bilimleri” ve “İslam Tarihi ve Sanatları” bölümlerinden çeşitli eğitim derecelerini alan akademisyenlerin bilim alanı için aslında temel alanları olan “İlahiyat” terimi kullanılmıştır. Öte yandan ilahiyat fakültelerinin bu bölümlerinden eğitim derecelerini alanların doktora veya doçentlik derecesi ya da unvanı alırken başvuruları yaygın biçimde felsefe bilim alanında da olabilmekte ve eğer kriterlere uygunsuzsa derecelerini ya da unvanlarını felsefe bilim alanında almaktadırlar. Bir başka deyişle ilahiyat fakültelerinde “Felsefe ve Din Bilimleri” eğitimi alan birisi felsefe bilim alanında doktor veya doçent olabilmektedir. Aynı şekilde tarih, sosyoloji, iktisat, edebiyat hatta matematik, tıp veya mühendislik gibi alanlarda eğitim dereceleri ya da geçmişleri olan kişilerinde eğer çalışmaları felsefe bilim alanıyla ilgiliyse ÜAK’ın belirlediği koşullarla felsefe bilim alanında doçentlik unvanı almaları mümkün görünmektedir (2021 Ocak Dönemi Başvuru Şartları 2021). Bu çalışmada esas olan bir öğretim üyesinin lisans, yüksek lisans ve doktora derecesini aldığı eğitimin ait olduğu genel alan olduğu için sınıflama yaparken ÜAK’ın belirlediği doçentliğe yönelik temel alanlar ya da bilim alanları temele alınsa bile birebir kullanılmamıştır. Bunun yerine anlamayı ve karşılaştırmayı kolaylaştıracağı varsayılan, örneğin “Felsefe Alanı”, “Sosyoloji Alanı”, “Sağlık Alanı” ya da “İlahiyat Alanı” gibi eğitim geçmişini belirginleştiren terimler tercih edilmiştir.

Bu arada üniversitelerdeki “Kadro” ile “Bilim Alanı” arasındaki ilişkiye değinmek faydalı olacaktır. Çünkü üniversitelerde bulunan akademik personel unvan durumuna göre ayrı kadro durumuna göre ayrı bir konumda

değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Bu ikili durum asıl olarak doçent statüsünde ortaya çıkar, çünkü profesörlüğe, doçentliğe ve doktor öğretim üyeliğine ilişkin akademik unvanların ve akademik kadroların arasında sadece doçent unvanı ve doçent kadrosu birbirinden bağımsızdır ve bu ikisi ayrı ayrı değerlendirilerek farklı kurumlar tarafından verilir. Kadro genel anlamda bir memurun işgal ettiği statüdür ve bir kadroya atanan memurun özlük, makam, temsil, tazminat, maaş gibi hakları atandığı bu kadroya bağlı olarak belirlenir (2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu 2021). Doktor öğretim üyeliği ve profesörlük temelde üniversitelerin aynı anda verdiği hem bir akademik unvan hem de bir akademik kadrodur, yani bu kadrolara atanan öğretim üyeleri aynı zamanda bu unvanları da alırlar. Ancak bu eş zamanlı gibi görünen ikili durumda hukuksal olarak önce kadroya atama gerçekleşir ve sonra bu atanmanın sonucu olarak o unvana yükselme olur (Tekinsoy ve Mısır 2012: 353-363). Oysa doçentlikte doçentlik koşulları gereği önce doçent unvanını ÜAK vererek o kişiyi doçentliğe yükseltir. Sonra her üniversite kendi bünyesinde ihtiyaç duyduğu kadroları ilan ederek zorunlu koşullar ve/veya ek olarak kendi belirlediği koşullar çerçevesinde başvurular arasından birini belli hukuksal süreçlerin sonunda kadroya atar. Dolayısıyla bir akademisyen önceden atanmış olduğu bir araştırma görevlisi veya bir doktor öğretim üyesi kadrosunda hala bulunmasına rağmen sonradan yükseltildiği doçent unvanına da eş zamanlı olarak sahip olabilir, hatta belli koşullara bağlı olarak hiçbir akademik kadroda olmaksızın akademi dışından da doçent unvanına sahip olabilir. “Bilim Alanı” ise YÖK (Yükseköğretim Kurulu) ve ÜAK tarafından konan kriterlere ve bir bilim insanının doktora ve/veya doçentlik çalışmalarının ve eğitiminin olduğu alana göre belirlenen bir tanımdır. Örneğin doktora eğitim derecesini veya doçentliğini felsefe bilim alanında ya da sosyoloji bilim alanında alan bir kişi eğer açılan kadro ilanında böyle bir şart getirildiyse ancak o bilim alanlarından birinde açılan bir akademik kadroya atanabilecektir. Diğer yandan bir üniversitenin felsefe bölümü öğretim üyeliği için ilan edilen kadronun başvuru şartlarında, örneğin “Tarihle ilgili çalışmaları olmak” gibi bir ifade bulunuyorsa

felsefe bilim alanında olan birisi bu kadroya atanamayabilecek ama felsefe bilim alanında olmayan birisi atanabilecektir.

1. Türkiye’deki Üniversitelerin Felsefe Bölümlerine İlişkin Genel Veriler

Yüksek Öğretim Kurumu’na ait internet sitesinin ilgili sayfasına erişimin sağlandığı tarihte Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerinin sayısının toplam olarak 207 olduğu yazmaktadır (Felsefe Programı Bulunan Tüm Üniversiteler 2021). Bu sayfa incelendiğinde 62 devlet ve 7 vakıf üniversitesindeki edebiyat fakültelerinde toplam 69 felsefe bölümü olduğu görülmektedir. Devlet üniversitelerindeki 56 felsefe bölümü öğrenci alırken 6 felsefe bölümü “2020-2021 Öğretim Yılı” itibarıyla henüz öğrenci alımı yapmamıştır. Dolayısıyla halen 56 devlet üniversitesi ve 7 vakıf üniversitesi bünyelerindeki felsefe bölümlerine felsefe öğrencisi almakta ve felsefe öğretimi yapmaktadır. Bunun dışında felsefe açık öğretim programı bulunan 2 devlet üniversitesi ve felsefe grubu eğitimi (veya öğretmenliği) programı bulunan 3 devlet üniversitesi vardır. 2021 yılında erişimin sağlandığı tarih aralığındaki bu verilerden şu sayısal sonuçlar çıkarabilir;

Felsefe bölümü bulunan üniversiteler:

(1) Devlet:	62
(2) Vakıf:	7
Toplam:	69

Felsefe bölümü bulunan ve öğrenci alan üniversiteler:

(1) Devlet:	56
(2) Vakıf:	7
Toplam:	63

Felsefe bölümü bulunan vakıf üniversiteleri:

- (1) İbn Haldun Üniversitesi
- (2) İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
- (3) İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
- (4) Koç Üniversitesi
- (5) Maltepe Üniversitesi
- (6) Üsküdar Üniversitesi
- (7) Yeditepe Üniversitesi

Felsefe bölümü bulunduğu halde henüz öğrenci almayan üniversiteler:

Devlet

- (1) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
- (2) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- (3) Ardahan Üniversitesi
- (4) İzmir Demokrasi Üniversitesi
- (5) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- (6) Marmara Üniversitesi

Felsefe açık öğretim bölümü bulunan üniversiteler:

Devlet

- (1) Anadolu Üniversitesi
- (2) İstanbul Üniversitesi

Felsefe grubueğitimi (öğretmenliği) bölümü bulunan üniversiteler:

Devlet

- (1) Atatürk Üniversitesi (Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi)
- (2) Çukurova Üniversitesi (Eğitim Fakültesi)
- (3) Gazi Üniversitesi (Gazi Eğitim Fakültesi)

Burada yer alan ilk veriler öncelikli olarak üniversitelerle ve bu üniversitelerdeki felsefe bölümleriyle ilgili nicel bir değerlendirme ve yorum yapma olanağı sağlamaktadır. Bu araştırmanın yapıldığı tarihte Türkiye’de toplam sayısı 207 olan üniversitelerin içinden sadece 69’unda felsefe bölümü bulunduğu göz önüne alınırsa bu oran üniversitelerin toplam sayısının % 33-34 kadarına karşılık gelmektedir. İlk bakışta serbest piyasa ekonomisinin dinamikleri, iş olanakları, mesleğin saygınlığı, gelirin yüksekliği ve öğrencilerin tercihleri gibi çeşitli değişkenler felsefe bölümlerinin sayısına ilişkin olumsuz görünen bu tabloyu açıklayabilir ancak bunun dışında bir takım nedenler olduğu da göz ardı edilmemelidir.

2. Felsefe Bölümlerindeki Kadrolu Öğretim Üyelerinin Eğitim Geçmişlerine İlişkin Veriler

Daha önce 69 felsefe bölümünde kadrolu olarak bulunan öğretim üyelerinin eğitim derecelerinin felsefe eğitimiyle ne oranda ilişkili olduğunun belirleneceği söylenmişti. İlgili kaynaklara erişim tarihi olan Ocak-Mart 2021 verilerine göre 69 felsefe bölümünde bu tarih aralığında aktif olarak kadrolu bulunan öğretim üyesi sayısı toplam 452’dir (Akademisyenler 2021). Bu sayıya felsefe bölümlerinde kadrolu olan bütün öğretim üyeleri dâhil edildiği için bu bölümlerde olan ama bilim alanı felsefe olmayan öğretim üyeleri de bu toplamın içinde yer almaktadır. Öte yandan felsefe dışındaki bölümlerde kadrolu olarak bulunan ve bilim alanı felsefe olan öğretim üyeleri bu sayıya dâhil edilmemiştir.

Bu verilere göre toplam 452 kişi olan felsefe bölümü öğretim üyesi sayısının 133’ü profesör, 105’i doçent ve 214’ü doktor öğretim üyesi kadrosunda bulunmaktadır. Felsefe bölümlerindeki kadrolu 452 öğretim üyesinin 425’inin bilim alanı felsefe iken 27’sinin bilim alanı felsefe dışındaki bir alandır. Yine bu 452 öğretim üyesinin içinden 23 kişi doçent unvanında ama doktor öğretim üyesi kadrosundadır. Araştırma evreninin dışında olmasına rağmen bu çalışmanın yapıldığı tarih aralığında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Felsefe Bölümü’nde

doçent unvanında ama araştırma görevlisi kadrosunda olan 2 akademisyenin de bulunduğunu belirtmek gerekir.

Felsefe bölümü öğretim üyelerinin arasında lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimleri, yani tüm eğitim dereceleri felsefe alanında olanların yanı sıra tüm eğitim dereceleri felsefe dışındaki tek bir alanda olanlar ile bir veya iki eğitim derecesi felsefe dışındaki bir alanda olanlar mevcuttur. Tüm eğitim dereceleri felsefe dışındaki tek bir alanda olanlar ile bir veya iki eğitim derecesi felsefe dışındaki bir alanda olanların çok büyük bir kısmı ilahiyat alanında, diğerleri ise bunun dışındaki alanlardadır.

Hata payı göz önüne alınmak kaydıyla bu sonuçlardan 227 öğretim üyesinin tüm eğitim derecelerinin felsefe, 144 öğretim üyesinin bir veya iki eğitim derecesinin felsefe olduğu anlaşılmaktadır. 50 öğretim üyesinin tüm eğitim dereceleri ilahiyat, 44 öğretim üyesinin bir veya iki eğitim derecesi ilahiyattır. 13 öğretim üyesinin lisans dereceleri, 8 öğretim üyesinin yüksek lisans dereceleri ve 3 öğretim üyesinin doktora dereceleri felsefe grubu eğitimi alanındadır. 11 öğretim üyesinin lisans dereceleri, 6 öğretim üyesinin yüksek lisans dereceleri ve 3 öğretim üyesinin doktora dereceleri sosyoloji alanındadır. Bu sayılardan çok daha az olmakla birlikte daha farklı alanlarda eğitim dereceleri olan öğretim üyeleri de mevcuttur. Öğretim üyelerinin kurumları veya kendileri tarafından sisteme girilmediği için 27’sinin lisans, 23’ünün yüksek lisans, 11’inin doktora dereceleriyle ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Son sayılan bu öğretim üyelerinin tümünün “YÖK Akademik” bilgilerinde bilim alanı olarak felsefe geçmektedir ancak felsefe bölümlerinde kadrolu olarak bulunan ve bilim alanı felsefe olmayan öğretim üyeleri de vardır. “Felsefe ve Din Bilimleri” alanında 18, “Temel İslam Bilimleri” alanında 1, “Karşılaştırmalı Edebiyat” alanında 1, “Dünya Dilleri ve Edebiyatları” alanında 1, “Osmanlı Kurumları ve Medeniyeti” alanında 1, “Sosyal Bilimler Eğitimi” alanında 1, “Fiziki

Antropoloji ve Paleoantropoloji” alanında 1 ve “Sosyoloji” alanında 3 kişi felsefe dışında bilim alanları olan öğretim üyeleridir. Bu verileri de şöyle özetleyebiliriz;

Felsefe bölümlerindeki kadrolu öğretim üyelerinin sayısı:

(1) Profesör:	133
(2) Doçent:	105
(3) Doktor öğretim üyesi:	214
Toplam:	452

Felsefe bölümlerindeki kadrolu öğretim üyelerinin eğitim dereceleri ve kişi sayıları:

Eğitim Alanı, Eğitim Derecesi ve Kişi Sayısı	(1) Felsefe	(2) İlahiyat	(3) Fel. Gr. Öğrt. / Fel. Gr. Eğ.	(4) Sosyoloji / Sos. Yapı ve Sos. Değiş. / Kadın Çalışmaları
Lisans	257	77	13	11
Yüksek Lisans	321	66	10	7
Doktora	344	71	6	4

Tablo 1: (1) Felsefe, (2) İlahiyat, (3) Felsefe Grubu Öğretmenliği / Felsefe Grubu Eğitimi, (4) Sosyoloji / Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme / Kadın Çalışmaları

Eğitim Alanı, Eğitim Derecesi ve Kişi Sayısı	(5) İktisat / İşletme / İşl. Müh.	(6) Mat. ve Fen Bil. Eğ. / Biyoloji / Fizik / Ziraat	(7) Eğ. Bil. / Temel Eğ.	(8) Mat. / Mat. Öğrt. / Mat. Müh. / İstatistik
Lisans	13	10	4	7
Yüksek Lisans	1	2	4	3
Doktora	1	2	3	0

Tablo 2: (5) İktisat / İşletme / İşletme Mühendisliği, (6) Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi / Biyoloji / Fizik / Ziraat, (7) Eğitim Bilimleri /

Temel Eğitim, (8) Matematik / Matematik Öğretmenliği / Matematik Mühendisliği / İstatistik

Eğitim Alanı, Eğitim Derecesi ve Kişi Sayısı	(9) Eski Çağ Dil. ve Kül. / Lat. Dil. ve Ed.	(10) Psikoloji / Reh. vePsik. Dan.	(11) Türk Dil. ve Ed. / Tatar Dil. ve Ed. / Fars Dil. ve Ed.	(12) Tarih / Türkçe ve Sos. Bil. Eğ. / Sanat Tar.
Lisans	3	4	4	2
Yüksek Lisans	2	1	1	3
Doktora	3	1	1	0

Tablo 3: (9) Eski Çağ Dilleri ve Kültürleri / Latin Dili ve Edebiyatı, (10) Psikoloji / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, (11) Türk Dili ve Edebiyatı / Tatar Dili ve Edebiyatı / Fars Dili ve Edebiyatı, (12) Tarih / Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi / Sanat Tarihi

Eğitim Alanı, Eğitim Derecesi ve Kişi Sayısı	(13) Siy. Bil. ve Kamu Y. / Siy. Bil. veUl. İl. / Ul. İlişkiler	(14) Çevre Müh. / End. Müh./ Met. ve Mal. Müh.	(15) Mimarlık / Grafik Tasarımı	(16) Mak. Müh. / İnşaat Müh.
Lisans	2	4	1	3
Yüksek Lisans	1	0	2	0
Doktora	2	0	1	0

Tablo 4:(13) Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi / Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler / Uluslararası İlişkiler, (14) Çevre Mühendisliği / Endüstri Mühendisliği / Metalurji ve Malzeme Mühendisliği, (15) Mimarlık / Grafik Tasarımı, (16) Makine Mühendisliği / İnşaat Mühendisliği

Eğitim Alanı, Eğitim Derecesi ve Kişi Sayısı	(17) Am. Kül. ve Ed. / Fr. Dil. ve Ed. / Batı Dil. ve Ed.	(18) Medya ve Gör. San. / Sinema / İletişim	(19) Fiziki Antr. Ve Pal. / Paleoantropoloj i	(20) Jeoloji / Jeo. Müh. / Jeofizik Müh.
Lisans	2	2	1	2
Yüksek Lisans	1	1	1	1
Doktora	0	0	1	0

Tablo 5: (17) Amerikan Kültürü ve Edebiyatı / Fransız Dili ve Edebiyatı / Batı Dilleri ve Edebiyatları, (18) Medya ve Görsel Sanatlar / Sinema / İletişim, (19) Fiziki Antropoloji ve Paleoantropoloji / Paleoantropoloji, (20) Jeoloji / Jeoloji Mühendisliği / Jeofizik Mühendisliği

Eğitim Alanı, Eğitim Derecesi ve Kişi Sayısı	(21) Elektrik-Elkrn. Müh. / Elektronik Müh.	(22) Sağlık Bilimleri	(23) Turizm	(24) Bilgi girişi yok
Lisans	2	0	1	27
Yüksek Lisans	0	1	0	23
Doktora	0	1	0	11

Tablo 6: (21) Elektrik-Elektronik Mühendisliği / Elektronik Mühendisliği, (22) Sağlık Bilimleri, (23) Turizm, (24) Bilgi girişi yok

Tablolarda açığa çıkan sayısal verilerden felsefe bölümü öğretim üyelerinin lisans-yüksek lisans-doktora derecelerini aldıkları eğitim alanlarına bağlı olarak kişi sayısına göre en çok olandan en aza doğru olan ilk dört grubu şöyledir;

<u>Eğitim alanı</u>	<u>Lisans - Yüksek lisans - Doktora</u>
(1) Felsefe	257 - 321 - 344
(2) İlahiyat	77 - 66 - 71
(3) Felsefe grubu eğitimi	13 - 10 - 6
(4) Sosyoloji	11 - 7 - 4

Felsefe bölümlerinin kadrolarında tek bir alandaki eğitim dereceleri ile öne çıkan öğretim üyelerinin eğitim alanları ve sayıları:

Felsefe bölümlerinde kadrolu olarak bulunan öğretim üyelerinin lisans, yüksek lisans ve doktora ait tüm eğitimlerinin sadece tek bir alanda olması en fazla felsefe ve ilahiyat eğitim alanlarında görülmüştür.

(1) Tüm eğitim dereceleri felsefe: 227

(2) Tüm eğitim dereceleri ilahiyat: 50

Felsefe bölümlerinin kadrolarında bir veya iki eğitim derecesinin aynı alanda olmasıyla öne çıkan öğretim üyelerinin eğitim alanları ve sayıları:

Felsefe bölümlerinde kadrolu olarak bulunan öğretim üyelerinin lisans, yüksek lisans ve doktora ait bir veya iki eğitim derecesinin tek bir alanda olması yine en fazla felsefe ve ilahiyat eğitim alanlarında görülmüştür.

(1) Bir veya iki eğitim derecesi felsefe: 144

(2) Bir veya iki eğitim derecesi ilahiyat: 44

Felsefe bölümlerinin kadrolarında “YÖK Akademik” bilgilerine göre bilim alanı “Felsefe” olmayan öğretim üyelerinin bilim alanları ve sayıları:

(1) “Felsefe ve Din Bilimleri” bilim alanı: 18

(2) “Sosyoloji” bilim alanı: 3

(3) “Temel İslam Bilimleri” bilim alanı: 1

(4) “Karşılaştırmalı Edebiyat” bilim alanı:	1
(5) “Dünya Dilleri ve Edebiyatları” bilim alanı:	1
(6) “Osmanlı Kurumları ve Medeniyeti” bilim alanı:	1
(7) “Sosyal Bilimler Eğitimi” bilim alanı:	1
(8) “Fiziki Antropoloji ve Paleoantropoloji” bilim alanı:	1
Toplam:	27

Felsefe bölümlerinin kadrolarında doçent unvanında olan ama doçent kadrosunda bulunmayan kadrolu öğretim üyelerinin sayısı:

(1) Kadrosu doktor öğretim üyesi olan felsefe doçentleri: 23

(Ayrıca öğretim üyesi sınıfında olmayan araştırma görevlisi kadrosunda 2 felsefe doçenti bulunmaktadır.)

Bu verilerden 69 felsefe bölümündeki toplam 452 öğretim üyesinin yaklaşık % 50’sinin (227 kişi) tüm eğitim derecelerinin felsefe alanında olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan felsefe bölümlerindeki kadrolu öğretim üyeleri arasında eğitim geçmişleri felsefeden sonra en fazla olan ikinci alanın ilahiyat olduğu görülmektedir. Eğitim-öğretmenlik, dil, edebiyat, tarih, sosyoloji, sosyal, siyasi ve ekonomi eğitim alanları bunu izlerken fen veya doğa bilimleri alanlarında da eğitim geçmişleri olan öğretim üyeleri bulunmaktadır.

2. 1 Felsefe Bölümlerindeki Kadrolu Öğretim Üyelerinin Sayılarına İlişkin Veriler

Bu başlık altında 56 devlet ve 7 vakıf üniversitesi olmak üzere felsefe öğrencisi almış aktif durumdaki toplam 63 felsefe bölümü ile devlet üniversitelerinde henüz felsefe öğrencisi almamış pasif 6 felsefe bölümünde kadrolu bulunan 452 öğretim üyesinin sayısal dağılımına ilişkin birtakım veriler değerlendirilecektir. Felsefe bölümlerinde toplam 452 öğretim üyesi bulunduğu ve yine toplam 69 felsefe bölümü olduğuna göre bir felsefe bölümüne düşen ortalama kadrolu öğretim üyesi sayısı 6,5 kişi olmalıdır. Elbette gerçek durum bu

ortalamadan farklıdır, çünkü bazı bölümlerde asgari kadro sayısı, yani 3 öğretim üyesi varken bazı bölümlerde 10 veya daha fazla sayıda öğretim üyesi vardır.

Felsefe bölümü başına düşen ortalama 6,5 kadrolu öğretim üyesi sayısı yuvarlanarak 6 veya 7 kişi kabul edilirse bu ortalamaya bağlı olarak elde edilen sayısal verilerden 69 felsefe bölümü için bazı sonuçlar çıkarılabilir. Buna göre ortalamanın üzerinde yer alarak öğretim üyesi sayısının 10 kişi ve 10 kişinin üzerinde olduğu felsefe bölümü sayısı 11, öğretim üyesi sayısının 8 ve 9 kişi olduğu felsefe bölümü sayısı 12, toplamda da 23 tanedir. Ortalama öğretim üyesi sayısına sahip olan, yani 6 veya 7 öğretim üyesi bulunan felsefe bölümü sayısı ise 15'tir. Ortalamanın altında yer alarak öğretim üyesi sayısının 4 veya 5 kişi olduğu felsefe bölümü sayısı 16, öğretim üyesi sayısının 3 kişi ve 3 kişinin altında olduğu felsefe bölümü sayısı 15, toplamda da 31 tanedir.

Yine felsefe bölümlerindeki öğretim üyelerinden kadrolu profesörlerin, doçentlerin ve doktor öğretim üyelerinin bir felsefe bölümü başına düşmesi gereken ortalama sayıları ile en fazla ve en az oldukları üniversiteler bu verilerle belirlenebilir. Felsefe bölümü başına ortalama 6 veya 7 öğretim üyesi düşmesi durumunda en az 2 profesörün, 2 doçentin ve/veya 2 doktor üyesinin de bölüm başına düşen ortalama sayılar olması gerekecektir.

Bunların yanı sıra felsefe bölümlerinde zaten var olan veya oluşturulmaya çalışılan bir geleneği görebilmek amacıyla eğitim geçmişleri belli bir alanda yoğunlaşan kadrolu öğretim üyelerinin olduğu felsefe bölümlerine ilişkin veriler de açığa çıkarılmıştır.

Felsefe bölümü başına düşmesi gereken ortalama kadrolu öğretim üyesi sayısı:

452 öğretim üyesi / 69 felsefe bölümü = (6,5) 6 veya 7 öğretim üyesi

Kadrolu öğretim üyesi sayısı 10 ve 10'dan fazlaolan felsefe bölümlerinin bulunduğu üniversiteler ile bunlardaki öğretim üyelerinin sayıları:

(1) İstanbul Üniversitesi	19
(2) İstanbul Medeniyet Üniversitesi	14
(3) Ankara Üniversitesi	14
(4) Orta Doğu Teknik Üniversitesi	14
(5) Atatürk Üniversitesi	13
(6) Akdeniz Üniversitesi	12
(7) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	11
(8) İnönü Üniversitesi	10
(9) Kastamonu Üniversitesi	10
(10) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	10
(11) Sakarya Üniversitesi	10

Toplam: Ortalamanın üzerindeki bu 11 üniversitede 137 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Bu verilerden en çok kadrolu öğretim üyesine sahip felsefe bölümünün İstanbul Üniversitesi'nde olduğu görülmektedir.

Kadrolu öğretim üyesi sayısı 8 ve 9 olan felsefe bölümlerinin bulunduğu üniversiteler ile bunlardaki öğretim üyelerinin sayıları:

(12) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	9
(13) Bursa Uludağ Üniversitesi	9
(14) Erciyes Üniversitesi	9
(15) Galatasaray Üniversitesi	9
(16) İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	9
(17) Maltepe Üniversitesi	9
(18) Ondokuz Mayıs Üniversitesi	9
(19) Pamukkale Üniversitesi	9
(20) Bartın Üniversitesi	8
(21) Kocaeli Üniversitesi	8

(22) Necmettin Erbakan Üniversitesi 8

(23) Kırklareli Üniversitesi 8

Toplam: Ortalamanın üzerindeki bu 12 üniversitede 104 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Kadro lu öğretim üyesi sayısı 6 ve 7 olan felsefe bölümlerinin bulunduğu üniversiteler ile bunlardaki öğretim üyelerinin sayıları:

(24) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi 7

(25) Boğaziçi Üniversitesi 7

(26) Erzurum Teknik Üniversitesi 7

(27) İzmir Katip Çelebi Üniversitesi 7

(28) Koç Üniversitesi 7

(29) Mersin Üniversitesi 7

(30) Muş Alparslan Üniversitesi 7

(31) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi 7

(32) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 6

(33) Dokuz Eylül Üniversitesi 6

(34) Gaziantep Üniversitesi 6

(35) Hacettepe Üniversitesi 6

(36) İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi 6

(37) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 6

(38) Kırıkkale Üniversitesi 6

Toplam: Ortalamada yer alan bu 15 üniversitede 98 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Kadro lu öğretim üyesi sayısı 4 ve 5 olan felsefe bölümlerinin bulunduğu üniversiteler ile bunlardaki öğretim üyelerinin sayıları:

(39) Bingöl Üniversitesi 5

(40) Anadolu Üniversitesi 5

(41) Çankırı Karatekin Üniversitesi 5

(42) Gümüşhane Üniversitesi 5

(43) Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	5
(44) Mardin Artuklu Üniversitesi	5
(45) Selçuk Üniversitesi	5
(46) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	5
(47) Süleyman Demirel Üniversitesi	5
(48) Afyon Kocatepe Üniversitesi	4
(49) Aksaray Üniversitesi	4
(50) Çanakkale Üniversitesi	4
(51) İbn Haldun Üniversitesi	4
(52) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	4
(53) Üsküdar Üniversitesi	4
(54) Yeditepe Üniversitesi	4

Toplam: Ortalamanın altında yer alan bu 16 üniversitede 73 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Kadrolu öğretim üyesi sayısı 3 ve 3'ten az olan felsefe bölümlerinin bulunduğu üniversiteler ile bunlardaki öğretim üyelerinin sayıları:

(55) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	3
(56) Ardahan Üniversitesi	3
(57) Artvin Çoruh Üniversitesi	3
(58) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	3
(59) Dicle Üniversitesi	3
(60) Düzce Üniversitesi	3
(61) Ege Üniversitesi	3
(62) Karabük Üniversitesi	3
(63) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	3
(64) Kilis 7 Aralık Üniversitesi	3
(65) Marmara Üniversitesi	3
(66) Munzur Üniversitesi	3
(67) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2
(68) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1

(69) İzmir Demokrasi Üniversitesi

1

Toplam: Ortalamanın altında yer alan bu 15 üniversitede 40 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Ancak bu 15 felsefe bölümünden 6’sı henüz öğrenci almadığı için bunların kadrolu öğretim üyesi sayısı 3 veya 3’ün altındadır. Bu nedenle 6 felsefe bölümü ile bunların toplam 13 kişi olan kadrolu öğretim üye sayısını değerlendirme dışı bırakmak gerekir. 15 felsefe bölümünden 6’sını çıkarınca geriye 9 felsefe bölümü ve 40 kadrolu öğretim üyesinden 13’ünü çıkarınca geriye 27 kadrolu öğretim üyesi kalmaktadır. Buna göre en az kadrolu öğretim üyesine sahip aktif felsefe bölümlerinin olduğu 9 üniversite asgari kadro sayısı olan 3’er kişiyle şunlardır:

(1) Artvin Çoruh Üniversitesi

(2) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

(3) Dicle Üniversitesi

(4) Düzce Üniversitesi

(5) Ege Üniversitesi

(6) Karabük Üniversitesi

(7) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

(8) Kilis 7 Aralık Üniversitesi

(9) Munzur Üniversitesi

Bu verilerden ortalama kadro sayısının üzerinde olan 23 felsefe bölümünde 243 öğretim üyesinin var olduğu anlaşılmaktadır. Ortalama kadro sayısında olan 15 felsefe bölümünde 98 öğretim üyesi ve ortalama kadro sayısının altında olan 31 felsefe bölümünde ise 113 öğretim üyesi bulunmaktadır.

2. 2 Bazı Felsefe Bölümlerinde Yığılan Belli Eğitim Geçmişine Sahip Öğretim Üyelerine İlişkin Veriler

Tüm felsefe bölümlerinde olmasa bile bazılarında bir gelenek oluşmasına yol açacak eğitim geçmişine sahip kadrolu öğretim üyelerinin yoğunlaşması

gözlemlenmiştir. Toplam öğretim üyesinin yarısı ve yarısından fazlası felsefe dışında bir eğitim derecesine sahip olan felsefe bölümleri dikkate alınarak bir veya birden fazla eğitim derecesi felsefe dışında bir alana ait öğretim üyelerinin olduğu devlet ve vakıf olmak üzere toplam 25 üniversiteye ait veriler aşağıda sunulmuştur. Bu veriler sunulurken “Eğitim Bilimleri” terimi eğitim fakültelerinin tüm programlarını kapsayacak şekilde kullanılmıştır.

Kadrolarındaki öğretim üyelerinin en az yarısının eğitim geçmişlerinde felsefe dışı bir alan gözlenen felsefe bölümleri:

(1) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 4

İlahiyat derecesi olan: 3

(2) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 1

İlahiyat derecesi olan: 1

(3) Akdeniz Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 12

İlahiyat derecesi olan: 7

(4) Aksaray Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 4

İlahiyat derecesi olan: 2

(5) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 9

İlahiyat derecesi olan: 6

(6) Artvin Çoruh Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 3

Eğitim bilimleri derecesi olan: 2

(7) Bingöl Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 5

İlahiyat derecesi olan: 4

(8) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 4

İlahiyat derecesi olan: 1

Elektronik mühendisliği derecesi olan: 1

(9) Çankırı Karatekin Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 5

İlahiyat derecesi olan: 3

(10) Erzurum Teknik Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 7

Eğitim bilimleri derecesi olan: 3

Fars dili ve edebiyatı derecesi olan: 1

(11) Gaziantep Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 6

İlahiyat derecesi olan: 2

Biyoloji derecesi olan: 1

(12) İbn Haldun Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 4

İlahiyat derecesi olan: 1

Fizik derecesi olan: 1

İktisat derecesi olan: 1

(13) İnönü Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 10

İlahiyat derecesi olan: 6

(14) İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 14

İlahiyat derecesi olan: 9

(15) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 2

İlahiyat derecesi olan: 1

(16) Karabük Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 3

İlahiyat derecesi olan: 2

(17) Kastamonu Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 10

Eğitim bilimleri derecesi olan: 3

İlahiyat derecesi olan: 2

Sosyoloji derecesi olan: 1

(18) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 3

Eğitim bilimleri derecesi olan: 2

(19) Mardin Artuklu Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 5

İlahiyat derecesi olan: 4

(20) Marmara Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 3

Eğitim bilimleri derecesi olan: 1

İktisat derecesi olan: 1

(21) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 8

İlahiyat derecesi olan: 7

(22) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 4

Antropoloji derecesi olan: 1

Eğitim bilimleri derecesi olan: 1

Sosyoloji derecesi olan: 1

(23) Sakarya Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 10

İlahiyat derecesi olan: 2

Sosyoloji derecesi olan: 2

Sağlık bilimleri derecesi olan: 1

Sanat tarihi derecesi olan: 1

(24) Süleyman Demirel Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 5

İlahiyat derecesi olan: 2

Eğitim bilimleri derecesi olan: 1

(25) Üsküdar Üniversitesi, Felsefe Bölümü

Toplam öğretim üyesi sayısı: 4

İlahiyat derecesi olan:

2

Çalışmanın başlarında verilen felsefe bölümlerindeki kadrolu öğretim üyelerinin eğitim derecelerine ilişkin ayrıntılı sayısal değerler felsefe bölümlerinde en fazla ilahiyat alanında felsefe dışı eğitim geçmişi olan öğretim üyelerinin olduğunu göstermişti. Şimdiki sayısal veriler ise felsefe dışı bir eğitim geçmişine sahip öğretim üyelerinin en çok hangi felsefe bölümlerinde kadrolaştığını ve bunların hangi felsefe dışı eğitim geçmişine sahip olduğunu göstermiştir. Buna göre belli felsefe bölümlerinde en fazla ilahiyat eğitim geçmişi olan öğretim üyeleri yoğunlaşmıştır ve bu felsefe bölümleri şunlardır:

(1) Akdeniz Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 12 öğretim üyesinden 7'sinin en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

(2) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 9 öğretim üyesinden 6'sının en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

(3) Bingöl Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 5 öğretim üyesinden 4'ünün en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

(4) İnönü Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 10 öğretim üyesinden 6'sının en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

(5) İstanbul Medeniyet Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 14 öğretim üyesinden 9'unun en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

(6) Mardin Artuklu Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 5 öğretim üyesinden 4'ünün en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

(7) Necmettin Erbakan Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün 8 öğretim üyesinden 7'sinin en az bir eğitim derecesi ilahiyat alanındadır.

3. Felsefe Dışındaki Bölümlerin Kadrolarında Bulunan Felsefe Bilim Alanındaki Öğretim Üyelerine İlişkin Veriler

Üniversitelerin felsefe bölümlerinin dışındaki bir bölümde kadrolu bulunan felsefe bilim alanındaki öğretim üyelerinin Ocak-Mart 2021 tarih aralığında belirlenebilen sayısı 116'dır. Bunlardan 43'ü profesör, 18'i doçent ve 55'i doktor öğretim üyesidir. Aynı veya benzer bölümler farklı üniversitelerde farklı adlar

altında açılabilirdi için bu gruptaki öğretim üyelerini üniversitelerin 30'un üzerinde farklı bölümünde görmekteyiz.

Aynı üniversitenin farklı bölümlerinde bulunanlar da göz önüne alınarak 116 öğretim üyesinin kadroları devlet üniversitelerinin 44'ünde ve vakıf üniversitelerinin 22'sinde felsefe dışındaki çeşitli bölümlerde açılmış bulunmaktadır. Bir başka deyişle felsefe dışındaki bölümlerde felsefe alanında öğretim üyelerini kadrolu olarak barındıran üniversitelerin sayısı toplam 66 olup bunların 44'ü devlet, 22'si vakıf üniversitesidir. 116 öğretim üyesinin 81'i 44 devlet üniversitesinin ve 35'i 22 vakıf üniversitesinin çeşitli bölümlerindedir.

116 öğretim üyesinin hangi bölümlerde bulunduğu, bu bölümler tek tek değil de birbirine benzerliğine göre gruplanarak bakıldığında ilk grupta sosyolojide 34, ilahiyatta 14, bilim tarihi veya bilim kültürü bölümlerinde 13, psikolojide 6, karşılaştırmalı edebiyat veya Amerikan kültürü ve edebiyatı bölümlerinde 4, kültürel çalışmalar veya kültürel ilişkiler bölümlerinde 2, tarihte 1, antropolojide 1 kişi görülmektedir. İkinci grupta felsefe grubu eğitiminde 8, eğitim bilimlerinde 4, sosyal bilimler eğitiminde 2, temel eğitimde 1 kişi bulunmaktadır. Üçüncü grupta iletişim, gazetecilik, reklam, halkla ilişkiler, radyo, televizyon, sinema veya medya bölümlerinde 5, güzel sanatlarda 4, görsel sanatlar, tasarım veya mimarlık bölümlerinde 3 kişi vardır. Dördüncü grupta farklı fakültelerin ve meslek yüksekokullarının sosyal hizmet bölümlerinde 7, hukuk fakültesinde veya adalet bölümünde 2, iktisat, uluslararası ilişkiler veya siyaset bölümlerinde 2, büro hizmetlerinde 1 kişi bulunmaktadır. Son olarak beşinci grupta sağlık bilimlerinde 1, mühendislik temel bilimlerde 1 kişi olduğu görülmektedir.

Hangi üniversitelerin en fazla felsefe bölümü dışındaki farklı bölümlerde felsefe alanında öğretim üyesi barındırdığına bakıldığında devlet üniversitelerinden Atatürk Üniversitesi'nin 4, Bingöl Üniversitesi'nin 3, Ankara Üniversitesi'nin 2, Bursa Uludağ Üniversitesi'nin 2, Dokuz Eylül Üniversitesi'nin 2, Sinop Üniversitesi'nin 2, Trakya Üniversitesi'nin 2, Türk-Alman Üniversitesi'nin 2,

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin 2 farklı bölümünde ve diğer devlet üniversitelerinin 1'er bölümünde bu öğretim üyeleri görülmektedir. Vakıf üniversitelerinden ise İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin 2, İstanbul Gelişim Üniversitesi'nin 2 farklı bölümünde ve diğer vakıf üniversitelerinin 1'er bölümünde bu öğretim üyeleri bulunmaktadır. Ancak felsefe dışındaki bu bölümlerin içinde felsefe grubu eğitimi, bilim tarihi ve sosyoloji bölümleri ile ilahiyat fakültelerinin felsefe ve din bilimleri bölümleri gibi felsefe alanıyla doğrudan bağlantılı bölümlerin yer aldığı da göz önüne alınmalıdır.

Bu üniversitelere barındırdığı öğretim üyesi sayısı açısından bakılacak olursa devlet üniversitelerinden Atatürk Üniversitesi'nde 7, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde 6, İstanbul Üniversitesi'nde 6, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde 5, Ankara Üniversitesi'nde 3, Bingöl Üniversitesi'nde 3, Bursa Uludağ Üniversitesi'nde 3, Trakya Üniversitesi'nde 3, Türk-Alman Üniversitesi'nde 3, Çukurova Üniversitesi'nde 2, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 2, Gazi Üniversitesi'nde 2, İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nde 2, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde 2 kişi ve diğer devlet üniversitelerinde 1'er kişi olduğu görülmektedir. Aynı duruma vakıf üniversiteleri açısından bakılacak olursa İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde 5, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi'nde 4, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde 3, Nişantaşı Üniversitesi'nde 3, İstanbul Esenyurt Üniversitesi'nde 2, İstinye Üniversitesi'nde 2 kişi ve diğer vakıf üniversitelerinde 1'er kişi olduğu gözlenmektedir.

Felsefe alanında olup felsefe dışındaki bölümlerin kadrolarında olan öğretim üyelerinin sayısı:

(1) Profesör:	43
(2) Doçent:	18
(3) Doktor öğretim üyesi:	55
Toplam:	116

Felsefe alanındaki öğretim üyelerine felsefe dışındaki bölümlerinde kadro açan üniversitelerin ve buralardaki öğretim üyelerinin sayısı:

(1) Devlet üniversiteleri:	44 üniversite (81 öğretim üyesi)
(2) Vakıf üniversiteleri:	22 üniversite (35 öğretim üyesi)
Toplam:	66 üniversite (116 öğretim üyesi)

Felsefe alanındaki öğretim üyelerinin kadrolu buldukları felsefe dışı bölümler ve buralardaki öğretim üyelerinin sayısı:

I. Grup

(1) Sosyoloji:	34
(2) İlahiyat:	14
(3) Bilim tarihi, Bilim kültürü	13
(4) Psikoloji:	6
(5) Karşılaştırmalı edebiyat, Amerikan kültürü ve edebiyatı:	4
(6) Kültürel çalışmalar, Kültürel ilişkiler:	2
(7) Tarih:	1
(8) Antropoloji:	1
Toplam:	75

II. Grup

(1) Felsefe grubu eğitimi:	8
(2) Eğitim bilimleri:	4
(3) Sosyal bilimler eğitimi:	2
(4) Temel eğitim:	1
Toplam:	15

III. Grup

(1) İletişim,	
---------------	--

Gazetecilik,	
Reklam,	
Halkla ilişkiler,	
Radyo, televizyon, sinema,	
Medya:	5
(2) Güzel sanatlar:	4
(3) Görsel sanatlar,	
Tasarım,	
Mimarlık:	3
Toplam:	12

IV. Grup

(1) Sosyal hizmet:	7
(2) Hukuk,	
Adalet:	2
(3) İktisat,	
Uluslararası ilişkiler,	
Siyaset:	2
(4) Büro hizmetleri:	1
Toplam:	12

V. Grup

(1) Sağlık bilimleri:	1
(2) Mühendislik, temel bilimler:	1
Toplam:	2

Felsefe alanındaki öğretim üyelerinin toplam sayısına göre en fazla kadrolu buldukları felsefe dışı bölümler:

(1) Sosyoloji	34
(2) İlahiyat	14
(3) Bilim tarihi	13

(4) Felsefe grubu eğitimi	8
(5) Sosyal hizmet	7
(6) Psikoloji	6
(7) İletişim-Medya	5
(8) Güzel sanatlar	4

Üniversitelerin felsefe alanındaki öğretim üyelerini bulundurdukları en fazla felsefe dışı bölüm çeşidi ve sayısı:

Devlet

(1) Atatürk Üniversitesi: 4

(Felsefe grubu eğitimi - Radyo, televizyon ve sinema - Sosyal bilgiler eğitimi - Sosyoloji)

(2) Bingöl Üniversitesi: 3

(Psikoloji – Sosyal hizmet – Adalet)

(3) Ankara Üniversitesi: 2

(İlahiyat – Eğitim bilimleri)

(4) Bursa Uludağ Üniversitesi: 2

(Sosyal bilgiler eğitimi – İlahiyat)

(5) Dokuz Eylül Üniversitesi: 2

(İlahiyat – Karşılaştırmalı edebiyat)

(6) Sinop Üniversitesi: 2

(Sosyal hizmet – Sosyoloji)

(7) Trakya Üniversitesi: 2

(Sosyoloji – İlahiyat)

(8) Türk-Alman Üniversitesi: 2
(Kültür bilimleri – Siyaset bilimi)

(9) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi: 2
(Güzel sanatlar – Eğitim bilimleri)

Vakıf

(1) İstanbul Bilgi Üniversitesi: 2
(Karşılaştırmalı edebiyat – Medya)

(2) İstanbul Gelişim Üniversitesi: 2
(Sosyoloji – Sosyal hizmet)

Felsefe dışındaki bölümlerde felsefe alanında en fazla öğretim üyesi bulunan üniversiteler ve buralardaki öğretim üyelerinin sayısı:

Devlet

(1) Atatürk Üniversitesi: 7
(2) İstanbul Teknik Üniversitesi: 6
(3) İstanbul Üniversitesi: 6
(4) Yıldız Teknik Üniversitesi: 5
(5) Ankara Üniversitesi: 3
(6) Bingöl Üniversitesi: 3
(7) Bursa Uludağ Üniversitesi: 3
(8) Trakya Üniversitesi: 3
(9) Türk-Alman Üniversitesi: 3
(10) Çukurova Üniversitesi: 2
(11) Dokuz Eylül Üniversitesi: 2
(12) Gazi Üniversitesi: 2
(13) İstanbul Medeniyet Üniversitesi: 2
(14) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi: 2

Vakıf

(1) İstanbul Gelişim Üniversitesi:	5
(2) Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi:	4
(3) İstanbul Bilgi Üniversitesi:	3
(4) Nişantaşı Üniversitesi:	3
(5) İstanbul Esenyurt Üniversitesi:	2
(6) İstinye Üniversitesi:	2

Bu verilerden felsefe bölümü bulunmayan İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Sosyoloji Bölümü öğretim üyelerinden 6'sının felsefe alanında olduğu anlaşılmaktadır. Bu 6 öğretim üyesinin eğitim geçmişlerine bakıldığında felsefenin yanı sıra tiyatro, kimya mühendisliği, eğitim bilimleri ve sosyoloji dereceleri de gözlenmektedir.

Yine felsefe bölümü bulunmayan Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Sosyoloji Bölümü öğretim üyelerinden 5'i felsefe alanındadır. Bu öğretim üyelerinin eğitim geçmişlerinin ise ağırlıklı olarak ilahiyat olduğu gözlenmiştir.

Sonuç

Bu çalışmada Ocak-Mart 2021 tarih aralığında Türkiye'deki üniversitelerin edebiyat fakülteleri felsefe bölümlerinin ve bu bölümlerdeki kadrolu öğretim üyelerinin eğitim geçmişleri üzerine yapılan araştırma konu alınmıştır. Ek olarak bu araştırmaya felsefe bilim alanındaki öğretim üyelerinin felsefe dışında hangi bölümlerde kadrolu bulunduğu dâhil edilmiştir. Araştırmanın sonuçları bir bütün olarak şöyle özetlenebilir;

- Türkiye'deki toplam 207 üniversite içinde 69 üniversitenin edebiyat fakültelerinde felsefe bölümü bulunmaktadır.

- Edebiyat fakültelerinin felsefe bölümlerinde kadrolu olarak bulunan toplam 452 öğretim üyesi vardır.

- Felsefe bölümü öğretim üyelerinin 133’ü profesör, 105’i doçent ve 214’ü doktor öğretim üyesi kadrosundadır.

- Bu araştırmanın yapıldığı tarih aralığında felsefe bölümü öğretim üyelerinin 23’ünün unvanı doçent ama kadrosu doktor öğretim üyesidir. Yine bu tarih aralığında felsefe bölümlerinde unvanı doçent ama kadrosu araştırma görevlisi olan 2 akademisyen bulunmaktadır.

- Felsefe bölümü öğretim üyelerinin içinde eğitim geçmişleri felsefeden sonra en büyük grup ilahiyattır.

- “YÖK Akademik” bilgilerine göre felsefe bölümü öğretim üyelerinin içinde bilim alanı “Felsefe” olmayan 27 kişi vardır.

- Bilim alanı felsefe olmayan felsefe bölümlerinin kadrolu öğretim üyeleri en çoktan en aza doğru ve bilim alanına göre sıralandığında ilk sırada felsefe ve din bilimleri bilim alanı (18 kişi), ve ikinci sırada sosyoloji bilim alanı (3 kişi) yer almaktadır.

- 69 felsefe bölümü ve 452 kadrolu felsefe bölümü öğretim üyesi olduğuna göre felsefe bölümü başına düşmesi gereken ortalama kadrolu öğretim üyesi sayısı 6,5 çıkmaktadır.

- Sayısal veriler 69 felsefe bölümündeki 452 öğretim üyesinin dağılımının oldukça dengesiz olduğunu ve bu öğretim üyelerinin yarıdan fazlasının az sayıda Batı üniversitesine yığıldığını göstermektedir.

- En çok kadrolu öğretim üyesi bulunan felsefe bölümü İstanbul Üniversitesi’ndedir. En az kadrolu öğretim üyesi bulunan 15 felsefe bölümü ise çeşitli Anadolu üniversitelerindedir.

- Felsefe bölümlerindeki kadrolu öğretim üyesi sayısının en az yarısı ölçüt alındığı zaman ilahiyat eğitim geçmişi olan en fazla öğretim üyesinin Akdeniz Üniversitesi’nde, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde, Bingöl Üniversitesi’nde, İnönü Üniversitesi’nde, İstanbul Medeniyet Üniversitesi’nde, Mardin Artuklu Üniversitesi’nde ve Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde olduğu gözlenmiştir.

- Felsefe dışındaki bölümlerde kadrolu olan felsefe bilim alanındaki öğretim üyelerinin toplam sayısı 116’dır.

- Felsefe alanındaki öğretim üyelerinin en fazla kadrolu buldukları felsefe dışı bölümün sosyoloji olduğu gözlenmiştir. Bu bölümü sırasıyla ilahiyat, bilim tarihi, felsefe grubu eğitimi, sosyal hizmet, psikoloji, iletişim-medya ve güzel sanatlar izlemiştir.

- Felsefe bölümleri bulunmayan İstanbul Teknik Üniversitesi ile Yıldız Teknik Üniversitesi’nin sosyoloji bölümlerinin kadrolu öğretim üyelerinin ağırlıklı bir kısmı felsefe bilim alanındaki öğretim üyelerinden oluşmaktadır.

Özet olarak verilen bu bilgilerden öncelikle toplam üniversite sayısına göre felsefe bölümlerinin sayısının ilk bakışta düşük olduğu söylenebilir ama sosyal bilimlerin ülkemizdeki genel durumu açısından bu sonuç normal karşılanabilir. Buna toplumumuzdaki felsefeye ilişkin olumsuz önyargı ve edebiyat fakülteleri felsefe bölümü mezunlarının öğretmenlik dışında iş bulma olanağının kısıtlı olması da eklenirse felsefe eğitime yönelik talebin ve felsefe bölüm sayısının göreceli düşüklüğü daha anlaşılır olmaktadır.

İkinci olarak mevcut toplam kadrolu öğretim üyelerinin ve felsefe bölümlerinin sayısına bakarak felsefe bölümü başına düşmesi gereken ortalama kadrolu öğretim üyesi sayısının ne olması gerektiği hesaplanınca fazlasıyla dengesizlik olduğu gözlenmiştir. Elbette Batıda yer alan ve kurumsal geçmişi eski üniversitelerin felsefe bölümlerinin kadrolarının zengin ve çok sayıda olması anlaşılabilir bir şeydir. Burada olması gereken şey özellikle yeni kurulmuş ve kadro sorunu olan üniversitelerin de kurumsal olanların sahip olduğu olumlu yapıya yakınlaştırılmasıdır.

Üçüncü çıkan sonuç ilahiyat alanında bir eğitim geçmişi olanların öğretim üyesi olarak felsefe bölümlerinde ağırlıklı şekilde kadro bulduğudur. Bu durum belli bir yere kadar normaldir çünkü felsefe tarihinin özellikle Ortaçağ ve İslam felsefesi alanı ilahiyat eğitimiyle de ilişkilidir. Aynı şey sosyoloji eğitimi alanlar için de söylenebilir çünkü felsefe eğitiminde var olan pek çok konu sosyoloji eğitimiyle ortaktır veya benzerdir. Ancak felsefe dışı bir alanda, örneğin ilahiyat alanında eğitim geçmişi olan öğretim üyelerinin belli ve sınırlı sayıdaki felsefe bölümünde yoğunlaşması düşündürücüdür. Çünkü felsefe dışı bir alanda formasyonu olan hocaların yığıldığı bu bölümlerde ister istemez felsefi, eleştirel bakış açısı yerine felsefe dışı perspektiften bakan bir gelenek oluşabilecektir. Öte yandan ilahiyat fakültelerinde kadrolu olan felsefe bilim alanıyla ilişkili öğretim üyesi sayısının 14 olduğu ve bu kişilerin çoğunun eğitim geçmişlerinin aynı zamanda ilahiyat alanıyla

da ilişkili olduğu göz önüne alınırsa ilahiyat fakültelerindeki felsefecilerin felsefe bölümlerindeki ilahiyatçılara göre oldukça az olduğu söylenebilir.

Son olarak bu sonuçlar felsefe bilim alanındaki öğretim üyelerinin felsefe bölümlerinin dışında akademide hangi bölümlerde kadro bulabileceğine ilişkin bir fikir vermektedir. Bu açıdan felsefeye en yakın eğitim alanları ön sıralarda yer almaktadır çünkü sosyoloji, ilahiyat, bilim tarihi, felsefe grubu eğitimi veya eğitim bilimine ilişkin çeşitli bölümler ve sosyal hizmet bölümleri bu öğretim üyelerinin kadrolu yerleştiği felsefe dışı alanların başında bulunmaktadır. Yine iletişim, medya, gazetecilik, televizyon gibi bölümlerin felsefecilere açık olduğu, hatta güzel sanatlar, mimarlık, hukuk, adalet ve mühendislik gibi alanlarda kadro bulabildikleri görülmektedir.

Felsefe bölümlerine ve ilgili öğretim üyelerine yönelik elde edilen tüm bu sayısal veriler yararlanılan dijital kaynaklarda gruplanmamış, sınıflanmamış, çeşitli başlıklar altında dağınık, yoğun, oldukça fazla ve hazır olmayan bir biçimde bulunmaktadır. Örneğin “YÖK Akademik” arama motorunda “felsefe” anahtar kelimesiyle arama yapıldığında 1900’ün üzerinde akademisyenin adı ve bilgileri çıkmaktadır. Dolayısıyla 1900’ün üzerinde akademisyen tek tek incelenerek araştırmanın evrenine giren öğretim üyesi sınıfındaki akademisyenin bilgileri ayıklanmış ve bu bilgiler kadrolu buldukları üniversitelerin kurumsal internet sitelerinden de karşılaştırılarak çapraz denetlemeye tabi tutulmuştur. Bunun sonucunda elde edilen ham veriler bu çalışmaya yansıtılmamış, ham verilere dayanan basit sayısal sonuçlar aktarılmıştır. Öte yandan yararlanılan dijital kaynaklardaki bilgiler her gün güncellendiği için bu çalışmanın sayısal sonuçlarıyla ve sunulan bilgilerle ilgili uyumsuzluklar giderek artmaya başlamıştır. Ancak bu çalışmanın amacı zaten verilerin toplandığı tarih aralığını temele alarak ilk bakışta felsefe bölümlerimizin ve felsefe alanıyla ilgili öğretim üyelerimizin profilini anlamak olduğu için sayısal verilere ilişkin hata payını da göz önüne alan ilgili okuyucularda bir kanı oluşturabileceği umut edilmiştir.

The Profile of Turkish Philosophy Departments and Faculty Members in Relation with “Science Field of Philosophy” at a First Glance

Summary

Caner ÇİÇEKDAĞI

Assoc. Prof. Dr.

Artvin Çoruh University, Faculty of Science and Letters, Philosophy Department, Artvin, TR

ORCID: 0000-0001-6138-363X

ccicekdagi@artvin.edu.tr

Introduction

As it is known, the more education degrees in the background of a scientist in a science field are the more qualified his expertise, competence and experience in that science field will be in his science field. This situation seems to be less important in social sciences because interdisciplinary transitivity is seen more in social sciences. In the classification of sciences for associate professorship fields determined by the “Interuniversities Council” (Üniversitelerarası Kurul), whose Turkish short name is “ÜAK”, philosophy is placed in basic field of “Social, Humanities and Administrative Sciences” as a “Science Field. Despite this, there are faculty members and/or scientists who have received their education at various degrees from different science fields other than philosophy in the staff of the philosophy departments of universities. It is certain that different perspectives and different scientific background will add richness to philosophy, but there is also the necessity that these scientists who come to philosophy from different disciplines have a certain level of philosophical knowledge, philosophical background and perspective. As we know from the history of philosophy, such a requirement has been gained in the past without going through a formal education, and even still can be gained, but today's conditions have made it increasingly difficult. Because the professionalization of education requires the lecturers who will give philosophy education to have a certain degree of philosophy formation. The aim of this study is to examine the extent to which various education degrees of faculty members (philosophy professors) within faculties of letters' philosophy departments in Turkish universities are related to philosophy, and to reveal their connections with “Science Field of Philosophy”. While conducting this study, the “Basic Field” and “Science Field” classifications that are determined by ÜAK for associate professorship were largely complied (Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler 2021). Of course, in the end, an evaluation based on the assumption that those who complete all of their undergraduate, master's and doctoral education in faculties of letters' philosophy departments and graduate schools' philosophy departments will be a more qualified philosopher will be wrong, and an evaluation based on the

assumption that it is easy to gain a philosophical qualification and that the philosophy education received at one stage will be sufficient will also be wrong. A reader who seeks to understand this situation will be able to get an idea at first glance from the quantitative results, but it is clear that additional data are needed besides the research data of this study. On the other hand, the quantitative data obtained will provide the opportunity to make other evaluations besides and outside the main purpose of the study. For example, the number of philosophers in Turkey as an academic and scientific community, their distribution according to academic titles, the average number of faculty members per philosophy department, and philosophy departments with the most and least faculty members can be seen. In addition, the number of philosophers employed in various departments outside the philosophy departments of universities and which departments they are in will be revealed as other results of this research.

Since a philosophy article that is suffocated with quantitative data, will spoil its clarity, instead of detailed graphs, tables and statistical data, simpler quantitative results, which are considered to be the basis for evaluation, were used. The first of the sources used in obtaining quantitative data is an official internet search engine where the education and institutional backgrounds of full time academic personnels in higher education, whose Turkish short name is “YÖK Akademik” (YÖK Academic), can be learned. The second source is the “üniversitelerimiz” (our universities) module of the website, whose Turkish short name is “YÖK Atlas”, where the Council of Higher Education provides various information about higher education programs. In addition to these two, the official websites of the relevant universities were also used as a source in order to make a cross-checking. The data entered by the faculty members and/or their institutions into these digital resources were compiled, classified, grouped and presented as quantitative results between January and March 2021. Since most of the information belonging to faculty members are self reported into the higher education information system, which is called “YÖKSİS”, by faculty members, the classification of a faculty member in “Science Field of Philosophy” was based on this information. Since the study’s research question can be answered with a research method based on quantitative data, the use of theoretical resources remained weak. As the universe of the research, faculties of letters’ philosophy programs in Turkish universities and the full time faculty members, namely professors, associate professors and assistant professors in these programs were selected. However, it should be known that professorship and associate professorship are tenured staff in the academic staff class, but assistant professorship are nontenured staff. Since “Philosophy Group Education” programs of faculties of education are within basic field of “Educational Sciences” and science field of “Social Sciences” determined by ÜAK and mainly follow a program for the teaching profession, these programs and the full time faculty members (tenured and nontenured) in these programs were not included in the universe of the research. On the other hand, lecturers and research assistants in philosophy programs were not included in the study because they would expand the research universe. Despite this, the universe was expanded by cross-checking the faculty members who did not have a position in a philosophy program but whose science field is “Philosophy” in the “YÖK Academic” search engine. Expanding the

research universe, this group will show in which departments other than philosophy philosophers in academia can be employed.

Some of these terms are used interchangeably in the study, as faculty members at universities define and call themselves as “Faculty Member”, “Academician” and/or “Scientist” or even “Philosopher” interchangeably. Only the term “Faculty of Letters” has been used to replace faculties of science and letters, faculties of humanities, faculties of human sciences and social sciences of universities. Again, between the terms “Philosophy Program” and “Philosophy Department” and between the terms “Science” and “Science Field” have been used interchangeably without making much distinction. The term “Education Degree” was used for undergraduate, master’s and doctoral education, and it was preferred to use the term “Philosophy” for the educational background of those who graduated from faculties of letters’ philosophy departments and graduate schools’ philosophy departments. Thus, the term “Educational Background” has been used more broadly to describe the fields and/or degrees studied. In the universe of this study, undergraduate education degrees, namely bachelor’s are given by faculties, and graduate and doctoral education degrees, namely master’s and PhD by graduate schools. For example, “Philosophy” doctorate and “Philosophy and Religious Sciences” doctorate are given by the same graduate schools, although they are separate departments in social sciences graduate schools or graduate schools of universities. In order to show this distinction, the term “Theology”, which is actually the basic field of science, has been used for the academics who received various education degrees from the departments of “Basic Islamic Sciences”, “Philosophy and Religious Sciences” and “Islamic History and Arts” of the faculties of theology. On the other hand, those who have received their education degrees from these departments of the faculties of theology, while receiving a doctorate or associate professorship degree or title, may also apply widely in science field of philosophy, and if their application meets the criteria, they receive their degree or title in science field of philosophy. In other words, someone who studies “Philosophy and Religious Studies” in faculties of theology can become a doctor or associate professor in science field of philosophy. Likewise, it seems possible for people with education degrees or backgrounds in fields such as history, sociology, economics, literature, even mathematics, medicine or engineering to receive the title of associate professorship in science field of philosophy, if their studies are related to science field of philosophy, with the conditions determined by ÜAK (2021 Ocak Dönemi Başvuru Şartları 2021). Since the main point in this study is the educational background (or field) in which a faculty member received his bachelor’s, master’s and PhD degrees, even if the basic fields or science fields for associate professorship determined by ÜAK were taken as the basis, they were not used exactly. Instead, terms that are supposed to facilitate understanding and comparison, such as “Field of Philosophy”, “Field of Sociology”, “Field of Health” or “Field of Theology”, were preferred.

By the way, it would be useful to mention the relationship between “Staff Position” and “Science Field” in universities. Because the academic staff in universities are evaluated in a separate position according to their title positions and according to their staff positions. This dual situation mainly occurs in the status of associate

professorship, because among the academic titles and academic staff of professorship, associate professorship and assistant professorship, only the title status of associate professor and the staff position of associate professor are independent of each other and these two are evaluated separately and given by different institutions. The staff position is the status occupied by an officer in general terms, and the rights such as personnel, office, representation, compensation, and salary of the officer assigned to a position are determined depending on this position (2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu 2021). Assistant professorship and professorship are basically both an academic title and an academic staff position given by universities at the same time, that is, faculty members assigned to these staff positions also receive these titles. However, in this seemingly simultaneous dual situation, legally, an assignment to a position takes place first and then a promotion to that title occurs as a result of this appointment (Tekinsoy ve Mısır 2012: 353-363). However, in associate professorship, as required by the conditions of associate professorship, ÜAK first gives the title of associate professor and promotes that person to associate professorship. Then, each university announces the staff positions it needs and assigns one of the applicants to the position at the end of certain legal processes, within the framework of compulsory conditions and/or additional conditions determined by itself. Therefore, an academic may simultaneously hold the title of associate professor to which he has been promoted, although he is still in the staff position of a research assistant or a assistant professor to whom he was previously assigned, and may even hold the title of associate professor from outside the academy without being in any academic staff position, depending on certain conditions. “Science Field”, on the other hand, is a definition determined according to the compliance of the field in which a scientist has doctorate and/or associate professorship studies and education with the criteria set by YÖK (Council of Higher Education) and ÜAK. For example, a person who received his doctorate degree or associate professorship in science field of philosophy or sociology can be appointed to an academic staff position opened in one of the science fields, only if such a condition is made in the posting announcement. On the other hand, if there is an expression such as “having studies on history” in the application conditions of a position announced for a faculty member in the philosophy department of a university, someone who is in science field of philosophy may not be appointed to this position, but someone who is not in science field of philosophy can be appointed.

1. General Data on Philosophy Departments of Universities in Turkey

Universities that have a philosophy department:

(1) State:	62
(2) Foundation:	7
Total:	69

Universities that have a philosophy department and also accepting students:

(1) State:	56
(2) Foundation:	7
Total:	63

Foundation universities that have a philosophy department:

- (1) İbn Haldun University
- (2) İhsan Doğramacı Bilkent University
- (3) İstanbul 29 Mayıs University
- (4) Koç University
- (5) Maltepe University
- (6) Üsküdar University
- (7) Yeditepe University

The first data contained here primarily provides the opportunity to make a quantitative evaluation and comment on universities and philosophy departments in these universities. Considering that only 69 of the 207 universities in Turkey at the time of this research had a philosophy department, this rate corresponds to 33-34% of the total number of universities. At first glance, various variables such as the dynamics of the free market economy, job opportunities, the prestige of the profession, the high income and the preferences of the students may explain this negative picture regarding the number of philosophy departments, but it should not be ignored that there are other reasons.

2. Data on Educational Backgrounds of Full Time Faculty Members in Philosophy Departments

The Number of full time faculty members in philosophy departments:

(1) Professor:	133
(2) Associate Professor:	105
(3) Assistant Professor	214
Total:	452

Education degrees and the number of full time faculty members in philosophy departments:

<u>Educational Backgrounds</u>	<u>Bachelor's - Master's - PhD</u>
(1) Philosophy	257 - 321 - 344
(2) Theology	77 - 66 - 71
(3) Philosophy group training	13 - 10 - 6
(4) Sociology	11 - 7 - 4

Educational backgrounds and the number of faculty members in philosophy departments who stand out with their education degrees in only one field:

The fact that all the undergraduate, master’s and doctoral educations of faculty members in philosophy departments are only in one field is seen mostly in fields of philosophy and theology.

(1) All education degrees; Philosophy:	227
(2) All education degrees; Theology:	50

Educational backgrounds and the number of faculty members in philosophy departments who stand out with their one or two education degrees in the same field:

Faculty members in philosophy departments have one or two degrees of undergraduate, master’s and doctorate education in a single field, again in fields of philosophy and theology education.

(1) One or two education degrees; Philosophy:	144
(2) One or two education degrees; Theology:	44

Science fields and the number of faculty members in philosophy departments whose science fields are not “Philosophy” according to “YÖK Academic” information:

(1) Science field of “Philosophy and Religious Studies”:	18
(2) Science field of “Sociology”:	3
(3) Science field of “Basic Islamic Sciences”:	1
(4) Science field of “Comparative Literature”:	1
(5) Science field of “World Languages and Literatures”:	1
(6) Science field of “Ottoman Institutions and Civilization”:	1
(7) Science field of “Social Science Education”:	1
(8) Science field of “Physical Anthropology and Paleoanthropology”:	1
Total:	27

Full time faculty members who hold the title of associate professor but not tenured associate professor position in philosophy departments:

(1) The title of associate professor of philosophy whose staff position is a assistant professor: 23

(There are also 2 associate professors of philosophy in the research assistant staff position who are not in faculty member class.)

From these data, it is understood that approximately 50% (227 people) of a total of 452 faculty members in 69 philosophy departments have all education degrees in field of philosophy. On the other hand, among the full time faculty members in philosophy departments, it is seen that the second field with the highest educational background after philosophy is theology. While education-teaching, language, literature, history, sociology, social, political and economic follow this, there are faculty members with educational backgrounds in fields of science or natural sciences.

2. 1 Data on The Number of Full Time Faculty Members in Philosophy Departments

The average number of full time faculty members per philosophy department:

452 faculty members / 69 philosophy departments = (6.5) 6 or 7 faculty members

- There are 241 faculty members in 23 universities, which are above the average.
- There are 98 faculty members in 15 universities, which are in the average.
- There are 113 faculty members in 31 universities, which are below the average.

2.2 Data on Faculty Members with Certain Educational Background Accumulating in Some Philosophy Departments

Philosophy departments in which at least half of faculty members have a non-philosophy field in their educational backgrounds:

The detailed quantitative values related to the education degrees of full time faculty members in philosophy departments given at the beginning of the study showed that faculty members with a non-philosophical background in philosophy departments were the most. The current quantitative data, on the other hand, have shown in which philosophy departments the faculty members with a non-philosophical background are most staffed and which non-philosophical background these faculty members have. According to this, faculty members that have theology background are mostly concentrated in certain philosophy departments and these philosophy departments are as follows:

(1) 7 faculty members out of 12 in Philosophy Department of Akdeniz University have at least one education degree in field of theology.

(2) 6 faculty members out of 9 in Philosophy Department of Ankara Yıldırım Beyazıt University have at least one education degree in field of theology.

(3) 4 faculty members out of 5 in Philosophy Department of Bingöl University have at least one education degree in field of theology.

(4) 6 faculty members out of 10 in Philosophy Department of İnönü University have at least one education degree in field of theology.

(5) 9 faculty members out of 14 in Philosophy Department of İstanbul Medeniyet University have at least one education degree in field of theology.

(6) 4 faculty members out of 5 in Philosophy Department of Mardin Artuklu University have at least one education degree in field of theology.

(7) 7 faculty members out of 8 in Philosophy Department of Necmettin Erbakan University have at least one education degree in field of theology.

3. Data on Faculty Members That Have Science Field of Philosophy in Non-Philosophy Departments

The number of faculty members in field of philosophy who are in non-philosophy departments:

(1) Professor:	43
(2) Associate Professor:	18
(3) Assistant Professor:	55
Total:	116

The number of universities that offer staff positions for faculty members in field of philosophy in their non-philosophy departments:

(1) State universities:	44 universities (81 faculty members)
(2) Foundation universities:	22 universities (35 faculty members)
Total:	66 universities (116 faculty members)

Conclusion

First of all, it can be said that the number of philosophy departments is low compared to the total number of universities, but this result can be considered normal in terms of the general situation of social sciences in our country. If we add to this the negative prejudice regarding philosophy in our society and the limited opportunities for graduates of literature faculties' philosophy departments to find employment other than teaching, the relatively low demand for philosophy education and the number of philosophy departments becomes more understandable.

Secondly, considering the number of current full time faculty members and philosophy departments, it has been observed that there is an excessive imbalance when calculating the average number of full time faculty members per philosophy department. Of course, it is understandable that the philosophy departments staff of Western universities with an old institutional history are rich and numerous. What needs to happen here is to bring the newly established universities with staffing problems closer to the positive structure of institutional ones.

The third result is that those who have an educational background in field of theology mainly find position in philosophy departments as faculty member. This situation is normal to a certain extent, because the history of philosophy, especially medieval and Islamic philosophy, is also related to theology education. The same can be said for those who study sociology, because many subjects in philosophy education are common or similar to sociology education. However, it is thought-provoking that faculty members who have educational background in a field other than philosophy, for example, in field of theology, concentrate on a certain and the limited number of philosophy departments. Because in these departments, where teachers have formations in a non-philosophical field are concentrated, a tradition that looks from a non-philosophical perspective instead of a philosophical and critical perspective will inevitably emerge. On the other hand, considering that the number of faculty members related to science field of philosophy who are full time staff in faculties of theology is 14 and that the educational backgrounds of most of these people are also related to science field of theology, it can be said that the philosophers in the faculties of theology are considerably less than the theologians in the philosophy departments.

Finally, these results give an idea about which departments the faculty members in science field of philosophy can find positions in academy apart from philosophy departments. In this respect, the fields of education closest to philosophy are at the forefront because sociology, theology, history of science, philosophy group education or various departments related to educational sciences and social work departments are at the forefront of non-philosophy fields where these faculty members are full time staff. It is seen that departments such as communication, media, journalism and television are open to philosophers, and they can even find staff positions in fields such as fine arts, architecture, law, justice and engineering.

All these quantitative data obtained for philosophy departments and related faculty members are ungrouped, unclassified, scattered under various headings, dense, rather abundant and unprepared in the digital resources used. For example, when searching with the keyword "philosophy" in the "YÖK Academic" search engine, the names and information of more than 1900 academicians were revealed. Therefore, over 1900 academicians were examined one by one, and the information of the academician in the class of faculty member who entered the research universe was extracted and this information was compared and cross-checked from the institutional websites of the universities where they work. The raw data obtained as a result of this study were not reflected in this study, simple quantitative results based on the raw data were transferred. On the other hand, since the information in the digital resources used is updated every day, the inconsistencies with the quantitative results

of this study and the information presented have started to increase. However, since the aim of this study is to understand the profile of Turkish philosophy departments and faculty members in science field of philosophy at first glance, based on the date range in which the data were collected, it was hoped that it could form an opinion among the interested readers who also consider the margin of error regarding quantitative data.

KAYNAKÇA | REFERENCES

2021 Ocak Dönemi Başvuru Şartları (2021). Date accessed: 08.03.2021, (https://www.uak.gov.tr/Documents/docentlik/2021-ocak-donemi/basvuru-sartlari/TA_Tablo11_2021O_10032020.pdf).

2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu (2021). Date accessed: 08.03.2021, (<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2914.pdf>).

Akademisyenler (2021). Date accessed: 12.02.2021, (<https://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/view/searchResultviewListAuthor.jsp>).

Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler (2021). Date accessed: 08.03.2021, (https://www.uak.gov.tr/Documents/docentlik/2021-ocak-donemi/2021O_BilimAlanlariAnahtarKelimeler_10022021.pdf).

Felsefe Programı Bulunan Tüm Üniversiteler (2021). Date accessed: 12.02.2021, (<https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10068>).

Tekinsoy, M. A. ve Mısır, M. B. (2012). Öğretim Üyeliğine Atanma Sürecinin Başlangıcı, Ek Koşullar ve Jüri Raporları. *AUHFD*, 61, (1), 351-382.